

id in het land
noederheid in
Kuyper met
enwerking die,
allermint een
vereenigen zich
van beginselen,
h werken "vrij-
gemeenschappe-
daarop aange-
— zoo zegt
a weg ging en
b brengen. De
uring met Gun-
Maar de oor-
te Standaard",
even. Ze heeft
i, maar die van
is nu eenmaal
de Irenischen
te kiezen tus-
neerden. Moest
Universiteits-
liker deed uit-
e en dan wordt
rd", maar wel
terkelijke kwes-
chaden. Smaad-
aan. Juist als
en leeuw ver-
schier hoven-

een electorale
lij kan niet ge-
lijven — tenzij
jn. "Welkom",
ne dag wezen,
delijk bleek te
Program weer
and kwam, als
wee konden
trevolutionaire
Bavinck: lief-
arne paart hij
aan de aristok-
lk moeten een

sk tot de con-
it voor al wat
eerst voor het
en verguizing
te tegen den
oor een begin-
den Grieken
ezen van een
n weersproken
vinck in allen,
heeten en niet
mers, de man-
nal in Kuyper,
en ten dienste

meesterschap
beeldhouwt in
g en vaat als
overtreft die,
haar overtoog
len gloed der
s woordmacht
zangen door
e voorstelling
handeling, be-
ar stijl is uit
end, vlug en
nder zang en
id, aanvallend
wikkend, maar
zich bevinden

zoo gaat Ba-
die van den
hij de Calvi-
kkeld. Het ge-
en van geloof
en". Hier was
waren dikwijls
de entrefilets
n en van taal.
ons op papier.
rom stortte hij
redikte hij ge-
Gods. En ook
de Standaard"
stukken aan.
gen, het lukte
degenkruisen
af. Tal van
samt hij op.
En toch —
De Standaard"
"Een staats-
t is ons aller
woordiger in
en: 7000 man-
en en bijge-
pauw bevonden

worden in den strijd en ongeschonden bewaren den
schat des geloofs, ons van de vaderen overge-
leverd". Gods eere zij ons verre boven het succes.
Voorts zijn pantheïsme en clericalisme haar ge-
boren en gezwooren vijanden. Ze ziet die vijanden,
als niemand ze vermoedt; ze ziet ze niet, ze
ruikt ze uit de verte. En toch is bij „De Stan-
daard" religie en politiek op het innigst verbonden.
„Immers is er geen gebied, dat niet principieel
door de groote tegenstelling van geloof en onge-
loof beheerscht wordt. „De Standaard" kon niet
anders dan Gods ordinantien voor ons opsporen,
in 't licht stellen en handhaven.

„De Standaard" heeft als geen ander blad de
Schrift als het Woord Gods beleden en tegen
alle verzwakking en vervalsching ver-
dedigd.²⁾ Daarom ging ze ook achter staat en
kerk tot de maatschappij en het volk terug. Den
beiden eersten laat Bavinck eigen plaats en eere,
maar het rijke maatschappijleven: gezin, school,
beroep, arbeid, kunst, wetenschap, handel, nijver-
heid en al die kringen, die den rijkdom van het
menschelijk leven tot openbaring brengen, eischen
een eigen levenswet. Voor die eigen wetten heeft
„De Standaard" onvermoeid geijverd: Souverei-
niteit in eigen kring! Tenslotte zegt Bavinck, dat
„De Standaard" dikwijls van repressatie (terug-
grijpen naar het voorbijgegaane) is beschuldigd. In-
derdaad — zegt hij — is ze teruggegaan tot de
Reformatie en tot de Schrift. Ze nam beide in
zich op. Breed slaat ze haar wortelen in de his-
torie, die achter ons ligt. Maar — gaat hij voort —
toch is „De Standaard" juist daardoor tegelijk
dooren doornegentiende-eeuw sch, een
open en top modern blad en aan alle con-
servatieve volkomen gespeend.³⁾ Zij
komt niet achteraan maar zij ziet vooruit en loopt
vooruit. Zij steunt op den Bijbel en durfde daardoor
de vrijheid aan, niets vragende dan recht voor
allen, ook voor onszelf, om de vrijheid te hebben
met niets anders dan zedelijke wapenen den strijd
der beginselen, en dus onzerzijds van het Evange-
lie tegen de revolutie, te strijden. Zij geloofde aan
den zegen der Reformatie, en aan het gezag van
Gods Woord. Van 't begin van haar optreden riep
ze ons op, ons te scharen rondom den standaard
van dat Woord. En tenslotte gelijk Prof. Hepp het
uitdrukt⁴⁾ speelde Bavinck in zijn machtige per-
oratie aldus op het klavier van feestelijk gestemde
harten:

„Daarom spreek ik als mijne, en zeker ook als
uwe overtuiging uit, op een geschiedenis van 25
jaren gegrond: Zoolang Dr Kuyper Redacteur van
„De Standaard" is — zoolang is het principieel
belang van de antirevolutionaire partij in de han-
den van „De Standaard" veilig.

Nimmer heeft de van nature zoo schuchtere
Bavinck zoo de loftroupe gestoken als hier —
niet tegenstaande hij wist dat dit een zeker deel
zijner vereerders niet welgevallig zou zijn en de
liberale pers hem haar spot niet zou onthouden.

Maar hier was de lof verdiend. Daarvan
was Bavinck innig overtuigd.

Tot zoover Bavinck.

En nu zijn we weer 35 jaar verder.

Noch Kuyper, noch Bavinck hebben het gouden
„Standaard"-jubileum beleefd. 29 Juli 1921 ver-
scheide de bescheiden denker om in het Vader-
huis den genialen leider als gezaligde te ont-
moeten.

Thans — tien jaar later — staan we weer een
oogenblik stil.

Bij het gedenken hoe voorden ons de Heere
Zijn gunst bewees, vervult ons eenige weemoed,
lots van terugverlangen naar dat machtige tijd-
perk, waarin Davids helden water schepten uit
Bethlehems borsput. Toen waren wij kinderen.
Wij speelden, waar onze vaders streden en onze
moeders baden. Nu zijn wij de strijders. Daarom
voelde ik mij geroepen Bavincks woorden uit 1897
weer even voor u te doen klinken. Ze hebben hun
betekenis niet verloren. Profetenwoorden verlie-
zen hun betekenis niet. Ons Antirevolutionaire
volk had en heeft zijn „Standaard" lief. En nu
hebben we maar één bede: God make het zoo,
dat die liefde bestendig wordt.

Dat zal zoo zijn als „De Standaard" geen haar-
breed wijkt van Bavincks eisch: onverzwakt vast-
houden aan Gods Woord.

Dat sluit moderniseering van bedrijf niet uit.
Bavinck zag dat ook zoo. Maar hij zag ook dat
succes geen synoniem van zegen is.

Voorts vergeten we ook niet, dat Bavinck in zijn
rede dit zeide: „Laat ons bedenken, dat de dra-
gers der beginselen menschen zijn, zwak en
feilbaar en tot dwalen ieder oogenblik geneigd. Laat
ons erkennen, dat ook van „De Standaard" geldt
het woord des Apostels: indien iemand in woorden
niet struikelt, die is een volmaakt man."

Tiel.

J. E. KOK.

²⁾ Wij spaticeeren.

³⁾ V. Hepp, Bavinck als lofredenaar van Kuyper. Biografie
H. Bavinck, pag. 242-245.

RONDOM HET ZAKENLEVEN

Speculatie.

II.

III. a. Uit het voorgaande volgt, dat wij de specu-
latie willen zien als een in het economisch leven
opgenomen functie; de speculatie wordt dan uit-
gevoerd als beroep. Degenen, die dat beroep uit-
oefenen, noemen wij, het woord is reeds een en-
kel keer gebezigd, speculanten.

De vraag is te stellen, of het niet aanbeveling
verdiend voor dit werk een anderen naam te zoeken.
Indien er in dat werk eenig goeds gelegen mocht
zijn, waarom zou men dan langer de woorden
speculeeren, speculatie en speculant gebruiken,
waar deze in den loop der tijden een zoo buiten-
gewoon ongunstigen klank hebben gekregen? Er zijn
verschillende bezwaren tegen zulk een naamsver-
andering aan te voeren. In de eerste plaats het
bezwaar, dat men nog niet persé naar een naams-
verandering behoefte te streven, omdat een groot
aantal menschen van een op zichzelf wellicht nut-
tige instelling misbruik maken, en aldus oorzaak
zijn van de klankverandering. In de tweede plaats
is er ook dit bezwaar, dat wij ons dan zouden
verwijderen van de spreekwijze der economen. In
de verhandelingen der economen heeft men nu
eenmaal het begrip speculatie opgenomen en in
de terminologie een plaats gegund; zij verbinden
aan dit woord het hierboven omschreven begrip.
Afgedacht van het mogelijke succes van een po-
ging om zulk een naamsverandering in te voeren,
zou toch weer gevreesd moeten worden, dat ook
het nieuw-gekozen woord toch weer spoedig een
even verkeerden klank als het oude zal krijgen,
omdat, waar het wezen niet verandert, de misbruik-
ers van het instituut ook dit nieuwe woord op hun
handelingen zouden toepassen. Wij zouden dus
geen stap verder komen. Beter is, datmen leert
onderscheiden tusschen het wezen van de specu-
latie, het eventueel geoorloofd uitoefenen daar-
van en het misbruik.

Wij hebben boven reeds getracht duidelijk te
maken, dat, wat men dan in de economie onder
speculatie verstaat, een allereerst door de schep-
pings-orde en verder ook door de inrichting van
het gansche wereldleven noodzakelijke functie is
geworden.

Vóór wij nu verder gaan is het goed en noodig,
op te merken, dat de werkzaamheden der specu-
lant niet beperkt zijn gebleven tot artikelen als
graan en soortgelijke producten, die slechts één-
maal per jaar, krachtens natuur-proces, worden
geogst. Ook op andere artikelen, waarvan de pro-
ductie geregeld doorgaat, b.v. mijn-producten, leg-
gen de speculanten beslag. Hier is het element van
de tijds-overbrugging niet zoo échtant meer aan-
wezig. Hier is dan ook een geleidelijke overgang
te constateeren van het beroep van den speculant
naar dat van den groot-handelaar. Ook is het
goed er op te wijzen, dat weliswaar het begrip
„speculatie" niet omvat eenige technische behan-
deling der goederen, maar dat de handeling der
speculatie meer dan eens wordt vastgekoppeld aan
die van fabrikant. In theorie blijve men dus de
onderwerpen speculatie en fabricage streng schei-
den; in de praktijk zal menig fabrikant tegelijk
speculant zijn. Waar echter de tijds-factor niet
geheel is uitgesloten en de risico's van prijsfluc-
tuaties e.d. hier minstens even groot zijn als bij
de bovenbedoelde artikelen, is men gewoon bij
vele van die artikelen van speculatie-handel te
spreken, zooals ook de eigenlijke groot-handelaren
wel speculanten worden genoemd. Wij zullen in het
hiernavolgende met deze gewijzigde betekenis re-
kening houden.

b. De functie der speculatie is wel eens vergele-
ken met die van de assurantie. Zooals de assura-
teur waarborgt de vergoeding van de schade, welke
anderen door bepaalde risico's en gebeurtenissen
kunnen lijden, zoo maakt ook de speculatie moge-
lijk dat zakenlieden van allerlei gading risico's,
aan hun eigen bedrijf inherent, temperen, soms
geheel dekken, door een bepaalde overeenkomst
te sluiten met speculanten.

Wij kunnen dicht bij huis blijven om dit duidelijk
te maken. Wanneer een boer in de Betuwe in
het voorjaar reeds zijn kersenooft verkoopt aan
een koopman en daarbij liever de zekerheid neemt
van een van te voren bepaalde totaal-opbrengst
op grond waarvan hij kan berekenen aan zijn
verplichtingen uit pacht- en andere contracten te
kunnen voldoen, dan draagt hij daarmee het risico
van eventuele oogstmislukking, maar ook dat van
prijsdaling over aan den koopman, die hier specu-
lant (in de pas omschreven betekenis) genoemd
kan worden. Deed de boer dit niet, maar ging
hij, zooals vroeger veelal gewoon was, den ver-
zamelden oogst zelf verkopen, hetzij in het groot,
hetzij in het klein, dan moest hij toch de beide
even genoemde risico's ten volle dragen.

(Wordt vervolgd.)

's Gr.

A. S.

OPVOEDING EN ONDERWIS

De Emile (1762) en haar Auteur.

V.

Rousseau was een gansch ander mensch dan
Locke. Tengevolge van zijn eigenaardig tempera-
ment en van zijn gebrek aan opvoeding werd de
eerste door de wisselende winden des levens heen-
en weer geworpen als een schip zonder roer.
Innerlijke weerstand had hij weinig. Praktisch kon
hij niets bereiken, daarvoor zocht hij vergoeding
in buitensporige beschouwingen. Locke bleef in
alles dezelfde, de evenredige, die in mannelijke
bezonnenheid alle politieke en kerkelijke stormen
het hoofd bood. De omgang met de aanzienlijken
maakte hem niet ijdel noch slaafsch. De vervol-
gingen, die hij te dragen had, verbitterden hem
niet. Hij bleef er naar streven zijn krachten ten
goede voor zijn land en volk te gebruiken. Rousseau
ontkende door zijn „Contrat Social", zijn Hé-
loïse" en zijn „Emile" de hartstochten der revo-
lutie, maar deed zelf voor het Frankrijk, waarvoor
hij schreef, niets.

Over zijn leven en karakter gaan we nu verder
iets zeggen, als ten minste van karakter bij een
overgevoeligen dubbelmensch gesproken kan worden.

Het leven van dezen Savoyeeschen Fransman
wentelt om twee middelpunten. De eerste helft,
in vogelvlucht de vorige week gezien, is in Genève
en omliggende dorpen afgespeeld. De tweede wordt
in Parijs en de plaatsen er om heen geleefd.

In 1742, als dertigjarige, komt hij in Parijs. Zijn
relaties brengen hem in kennis met de revolution-
nair: Diderot, D'Alembert, Grimm. Zich geheel
bij hen aansluitend kan hij niet. Rousseau heeft
nimmer zijn geloof, rustend op zijn gevoel en in-
tuïtie, verloren. Hoe de anderen er over denken,
blijkt uit één gezegde van zijn vriend Grimm. In
grimmige spot schampert deze over de Drieënheid:
Rousseau illustreert ze maar door drie mattresses
te nemen. Dat op dergelijke vreeselijke
verachting een halve eeuw later niettemin een
geestelijke opleving, als het Réveil deed ontwaken,
kon volgen, geeft hoop zelfs voor onze tijd. Gods
genade vermag veel.

Rousseau geeft zich in Parijs aan de muziek en
werkt voor opera en tooneel. Hij zoekt de kennis-
making met invloedrijke dames, in wier salons hij
in aanraking kon komen met allerlei personen, die
in de wereld van wetenschap en kunst betekenis
hadden. God zet aldus, ter waarschuwing, op zijn
weg ook een jong Spaansch edelman Altuna, vroom
en vrolijk, rein en plichtgetrouw. Maar diens in-
vloed is slechts kort van duur. Niet Altuna, maar
Diderot's krachtige, enthousiaste persoonlijkheid
drijft Rousseau. Deze zet hem aan 't beantwoorden
der prijsvragen, om aan de in hem levende ideeën
vorm te geven. Er is bewerd, dat Rousseau als
antwoord op de prijsvraag van Dyon in 1749 de
gunstige invloed der Kunsten en Wetenschappen
op de zeden beschrijven wilde, doch dat hij op
Diderot's raad het tegengestelde deed, als meer
naam gevend en meer indruk makend. Hoe het zij,
Rousseau kwam onder de indruk van laatstgenoemd
inzicht, wat hij een temperament als het zijne,
levend op gevoel en indrukken, zeer goed mogelijk
is. Voortaan ziet hij zijn weg voor zich. Hij acht
zich geroepen tegen het verderf van de zijns in-
ziens oorspronkelijke goedheid der menschelijke na-
tuur op te treden. In eigen leven zal hij zijn streven
demonstreeren. De fijne, dure zijden kousen trekt
hij uit, zijn degen legt hij af, ook de lange pruik.
Hij verkoopt zelfs zijn uurwerk. Het jaargeld, dat
Lodewijk XV hem toekent, wijst hij van de hand.
De som gelds, die Madame de Pompadour, zooge-
naamd voor het afschrijven van muziek zendt, ont-
vangt ze van hem terug. Hij komt in zijn gewilde
eenvoud zoóver, dat hij in een lang Armenisch
gewaad, als profeet der somberheid, door Parijs
wandelt en veel opzien wekt.

Van zijn vrienden, de Encyclopaedisten, ver-
vreemd hij aldus. Voor de Encyclopaedie zelf
schreef hij artikelen over de muziek. Toch is hij
in diepste grond van andere richting dan zij. Zij
achten de onwetendheid, Rousseau acht de veel-
en schijnwetendheid der dagen de oorzaak van ver-
driet en ellende. Van de personen was hij in geen
geval de mindere in geest, en zijn verhouding tot
hen is altijd meer die van afhankelijkheid dan van
vriendschap geweest. Hij zelf is van de vervreem-
ding de oorzaak. Hij handelt niet en nimmer naar
de regel, dat toenadering en genegenheid van beide
kanten moet komen. Hij zoekt, gedreven door een
steeds groeiend wantrouwen, ja door menschen-
schuwheid, ja vervolgingswaan in de eenzaamheid,
en hij lijdt er onder zoo te vereenzamen. Thérèse
was voor hem een goede vrouw, maar juist nu
gevoelt hij, dat ze zijn levensgezellin niet kan
wezen in den zin, dat ze zijn levensvervulling is.
Haar familie is hem een blok aan het been, plukt
hem, benadeelt hem door haar praatjes. Ook deze
verwijdert hij van zich. Een uitkomst is het, dat
Mme d'Epinau hem de Eremitage als woning aan-
biedt. Hier kan hij rustig werken, in de schoone